

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

A SZABADELVŰ PÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

Szerkesztőség és kiadó hivatal

Széchenyi-utca SIMON-ház Kunz József utr kereskedésével szemben.

HIRDETMÉNYEK.

Előzetési pénzek és a kiadás körüli panaszok valamint a lap szellemi részét illető minden közlemények ideintézendők.

Bérmentelen levelek csak ismert kezektől fogadtatnak el.

Előfizetési ár:

Helyben bázhhoz hordva vagy vidékre postán küldve:

Egész évre	10 ft — kr.
Félévre	5 ft — kr.
Negyedévre	2 ft 50 kr.
Egy órára	1 ft — kr.

Hirdetési díj:

Öt-hasábospétisor egyszeri beiktatásáért 5 kr
Bélyegdíj minden hirdetésért külön 30 kr
Nyiltér 4 hasábospétisorért 20 kr.

XIII. évfolyam 1886.

Debreczen. Szerda szeptember 8.

176. szám.

A fejedelem, vagy a császár?

Budapest, szept. 5.

Tudni lehet, hogy a Bulgáriában elkövetett árulás a fejedelem menesztésével vagy visszahozatalával még nem fog befejezteni, kivált a visszahozatallal nem, mert az orosz hatalom, melynek keze az összeesküvésbe belejátszott, a fejedelem visszahozatalával járó megaláztatást eltűrni nem fogja. „A czél szentesíti az eszközöket,” tartja egy jezsuita-közmondás, de minden esetre csak akkor, ha az eszközök sikert tudnak felmutatni. Aki egy pénzért kiúrt, az összeggel megszökik, s más név alatt más országban mint gazdag ember szerepel, annál a gazdagsági czél eszközeit, a lopást, ami ki nem sült, a látszat szerint a siker szentesíti.

Ha a bulgáriai detronizálás sikerül, Bulgáriában az egyedül üdvözítő czári kegy verőfényében, ma hős Zankowaak érdemei csillognak, de mert nem sikerült, a tettesekre az összes művelt emberiség megvetése hull, a szégyen gyakorlatban nyakig tetrengve osztják főurukkal, hatalmas czárjokkal a dicőseget. Az alattomos és rút összeesküvés szégyenpírja nem kevésbé borítja az orosz hatalom arcát, mint az összeesküvőkét, s a nem-sikerülés kudarcának dühe annál kiűzőbb, mert nem engedhetnek neki szabad folyást. Az alarcz az egész orosz cselszövő politikáról lehullt, s az most legundokabb meztelenségében, egészen leplezetlenül áll a világ előtt. A titogtatott alerények aranyozása egyszerre lekopott, a szájhősileg hirdett lovagiaság zománca egyszerre rozsdává lett, s a pöffeszkedő, férfiaságot affectáló nagy hólyag összeesett.

Es ezt nagyon érzik Péterváron, mutatja a hang, melyet egy kicsiny nemzet hősi uralkodójával szemben a nagy hólyag hallat, s amely hangot a valódi

hősnek a nagy cselszövővel szemben tűrnie kell.

Ime az európai politika helyzete. Nagy kiadásban látjuk ama társadalmi képet, melyben a kincseket szerzett gazdag ember, kinek pénzszerezési modorához nagyon sok kritika fér, a becsületes, de szegény embernek egész legiójával paczkázik és övé a diadal minde-nü t. Dieséret és diesőségéből annyit élvez, amennyit magának megvásárolni akar, akár beharangoztathatja az egész sajtót, és tányérnyalóival akár talpait uyalathatja. Ámde kövesd el azokat a bűnökét szegényen, a nemes társadalom magasztos önzete felfortyan és ki fog taszítani kebeléből.

Nincs Európában, nincs a világon becsületes ember, ki a folytonos alattomoskodás vakand-munkáját tűző muszka politikától ne undorodnék, sőt meg vagyunk róla győződve, hogy Ausztria-Magyarország és Németország a legjobban; a hatalmas czár előtt azért hajbókolniok kell és befogadni a társaságba, mert ha ők nem teszik, ám ott van a szabad francia köztársaság, mely szerencsésnek érzi magát, ha a világ legabszolútabb hatalmával egy talból eheti a cseresznyét. Es ha Bulgária, a maroknyi, de hősi és derék nemzet, ki fejedelem iránti ragaszkodásával és magaviselésével az egész művelt emberiség közbecsülését vívta ki, még is orosz járom alá kerül, a szabad francia nemzetnek köszönheti, mely minden pillanatban kész az orosz zsarnokság szövetségességévé lenni.

Semmi se bizonyosabb, mint az, hogy Ausztria-Magyarország, ha biztos diadalra számíthatna, hat ezt az orosz intricát már rég nem tűrnie, de mikor Európának nem egy lesipuskás hatalmassága van, mely csak alkalomra vár, hogy markolhasson, ki a megmondhatója annak, hogy az orosz mellett még hány lesipuskás támadóval kellene megküzdenuünk, s hogy

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

Megosztott szív.

(Elbeszélés.)

Vértesi Arnoldtól.

II.

(Folytatás)

— Csak jönnének — gondolja magában mind a két fiatal gavallér — a szomszédság révén könnyebben menne az ismeretség. Még folyvást ezen törik a fejüket, midőn egyik komposzesszor társ jön lelend-zve a nagy újsággal, hogy a vasuton egy kövér zsidó érkezett éppen most s egyenesen Tiborhoz szállt. A vasúti hivatalnokok földig emelgették előtte a sapkait; ismerik s azt mondják, ez az a gazdag Aranyhegyi, s aki megvette a Sárvári Lucze gróf jószágát s a szomszédságukban.
— Hallod, Lajkó?
— Hallom.
— Na most rajta!
— Mit csináljunk az apjával? A leányt kell megvárni.
— Legalább értékre kell adni, hogy mi történt itt.
— Persze, hogy elriasztszuk. Csak hadd higgye, hogy Tibor még az övék.
— Hanem aztán igazán az övék ne legyen.
— Ne félj. Most már az egész világnak tudtára van adva, hogy ő Ladányi Erzsikének a vőlegénye. Most már nincs visszavonulás.
V.
Aranyhegyi ur igen kedvetlenül tért vissza új jószágáról a fővárosba, nem mintha az új acquizióival elégedetlen volna, mert a birtok kezeszerése is megérte az árat, a földök jókarban voltak, a kastély lakható álla-

potban, csak behuzzkodni kell; de Aranyhegyi ur valóban nem tudta, behuzzkodják-e.

Ama birtok megvásárlása főképp az Alice kedvéért történt, és most igazán nem tudja Aranyhegyi ur, hogy mit tegyen. Es főképp nem tudja, hogyan adja elő azt a kellemetlen újságot, melyet magával hozott. A dolgok eme váratlan fordulata teljesen megzavarta Aranyhegyi urat s alig meri elmondani négy szemközti feleségének a rossz újságot. Hát még Alicenak? Alicenak, a ki oly heves természetű!

Aranyhegyi ur aggódva törülgeti homlokát. Fatális e helyzet. A leány oly heves és oly büszke! S ugy látszott, hogy mélyebb szívbeli hajlandóság. Az asszony is bizonyosnak tekintette már a dolgot. Es Aranyhegyi ur azt hitte, hogy kellemes meglepetést fog szerezeni az ő kedvenczenének. Sehol a meglepetés. No hiszen szép meglepetés! Gyön. öri szomszédság lesz most ez, Visontay Tiborral! De hát ki gondolta volna ezt, a mi történt? Aranyhegyi ur valóban nem is érti. Es az asszony sem tudja megmondani, hogy mi történt Alice és Visontay Tibor közt. Azt hitték, csak afféle ideigóráig tartó kis neheztelés, amilyen többször is előfordult már e két büszke és érzékeny fiatallány közt. Másfélhónapi távollét majd kibékíti őket s mikor Alice visszatér a fürdőből, akkorára már rég elfelejtették a kis összekeccanást.

Mint villámcsapás érkezett most a hír, hogy Visontay Tibor házasodik. Hogyan fogadja majd Alice e hírt? Sokkal nyugodtabban fogadta, mint képzelték. Egy szót sem szólt; ajka néma maradt, arca hideg és büszke csak a szemé lángolt kissé tüzesebben, mint egyébkor.

Aranyhegyi ur szívéből nagy kö gördült le. Hál' istennek, hogy ilyen könnyen átes-

vajjon e frencziák által sakkban tartott német fegyverekre lehetne-e számítanunk? Az osztrák-magyar és német szövetség csak a béke fenntartására nézve hatalmas, mert egy világ háboru nélkül meg-támadhatatlan, minék felidézéséről minden hatalom tartózkodik, de amint egyszer a kardok az ő hitvelyükből kire-püttek, e szövetség varázsa is nagyban vesztit erejéből, hogy nyerjünk!

Ettől a pillanattól kell óvakodnia minden okos politikusnak mindaddig, míg az európai situatio azt nem mondja: Merhetünk. De ma még nem mondja. Egy osztrák-magyar és orosz háboru és az ez esetben elmaradhatlan francia-német háboru világfelfordulása, oly szövete-kezéseket teremthetne, amelyet ugyan a diplomaták ma is sejtene, de a miről a legtöbb laicus ember még csak nem is igen álmodik. Oroszország oly hatalmas Ázsiában, s oly engedelményeket, kedvezményeket tehet ott angolnak, töröknek, amilyeneket sem Ausztria-Magyarország, sem Németországól nem várhatnak. — Hát ezekre mint biztos szövetsége-sekre nem számíthatunk. Aztán itt van háttérben az olasz és román irridenta. Itt vannak az oroszszal rokonszenvező s a döntő pillanatban megbizhatlan szláv fajok sat. Szóval, a szerencse koczkája fordulhatna ugyan mellettünk is, azaz: oly biztos diadalra, milyent egy nagy actio kezdeményezése igényel, s ami nélkül józan fejvel háborut provocálni nem lehet, pozitív reményeink nincsenek.

De éppen így nincsenek az orosz-nak, mert ha volnának, az orosz csapatok azóta Sophiában pöffeszkednének, nem nagyon tartva attól, hogy Ausztria-Magyarország mit fog tenni. Győzelmi biztos, avagy biztató kilátások tehát egyik részén nincsenek, s így a háboru csakis valami elkészerítő tény avagy türethetlen sértés következtében törhet ki, a mitől pedig éppen a situatio következtében mindkét részről óvakodni fognak

tek azon, a mitől ugy remegett! Nagyon jól van Alice. Oh, Aranyhegyi ur mindig tudta, hogy Alice az ő okos kis leánya. Es Aranyhegyi ur szerez neki különb vőlegényt, mint az a Visontay Tibor.

— Bárót kapsz te is, Alice, mint a testvéreid. Várj csak, kis leányom, Grótot kapsz. Azt igenis grótot.

Csak azért is grótot, hogy Aranyhegyi ur megmutassa annak a kurta falusi földes-urnak, mily parthie az ő leánya.

Es már most csak azért is beköltözkö-dnek a Sárvári Ince gróf kastélyába, hogy az a kurta falusi földesur lássa milyen szerencsét veszett el. Csak azért is.

Es adnak nagy ebédeket: grófokat, bárókat hívnak meg; de azt a kurta falusi földesurat nem hívják meg hadd érezze.

Sőt ellenkezőleg; meghívják, mihelyt megérkeznek az új lakásba. Ez Alice szemé oly büszkén villog sötét szemöldöke mögül.

Aranyhegyi ur kezét dörzsöli. Nagyon jó, tehát meghívják, ugy tesznek vele, mint-ha föl se vennék. Nagyon helyes.

(Folyt. köv.)

III. Napoleon környezete.

(Vége.)

Eletmódja igen szabályszerű volt; meg-volt szabva az üdülés ideje ép ugy mint minden más. Kevesebbet egy állatférfi sem aiudt mint ő. Bármily késő órában is tért haza, nem feküdt le, hanem munkához látott. Azok, kiket az éj folyamában elhagyott, igen esodálkoztak, midőn másnap reggel tapasztalák, hogy informálva van minden ügyről, melyet előző este alig ismerhetett.

Mihelyt fölkel, három órai pihenő ideje volt; fogadta, a mint épen jöttek, barátait, egy minisztert, magasrangú államtisztviselő-

s a béke további prolongálására minden lehető megtesznek.

Mert a minthogy a társadalomban nem, a politikában sem mindig az a nyertes, ki a közvélemény rokonszenvét bírja, hanem aki hatalmasabb eszközökkel rendelkezik. Egy miniszter elnökkel szemben hiába lépne fel egy polgármester, s egy bibornokérséssel szemben egy plébános és ha ezt valószínűnek lehet ismerni, minden bizonnal elismerhető az is, hogy mikor az orosz czárról és Sándor fejedelemről van szó akkor bizonynyal a czáré lesz a diadal, habár ideiglenesen is.

A bolgár események.

A legújabb táviratok következők:

Sophia, szept. 6. Ma már világosabb a helyzet és a tiszték közt keletkezett izgatottság következtében táplált aggodalmak oszlani kezdenek. Sok tiszt nyíltan kijelenté, hogy nem hagyják eltávozni a fejedelemet és megbüntetik mindenkit, a ki részt vett az összeesküvésben. Bizonyos vezérszerepet vívó férfiak azonban, köztük Nikolajev, Popov, Mutkurov és Petrov, kik első pillanatban szintén így gondolkodtak, midőn értesültek a fejedelem szándékáról, fontolóra vették az ily magatartás következményeit, Stambulov, Karavelov és Radoslavov tanácsára, kik megértették velük, hogy a fenforgó körülmények közt arra kell törekedni, hogy a fejedelem eltávóazása, ha már elkerülhetetlen, legalább hasznára váljék Bulgáriának, a mi csak ugy lehetséges, ha közös egyetértéssel lépés tesztik az orosz konzulnál és a hatalmak consulatusainál és előterjesztetnek Bulgária óhajai, kárpótlásul a fejedelem távóazásáért.

Ma reggel már ismerték az orosz kormány választát, de nem a bolgár kormány szombatn előterjesztett kérdéseire, hanem a fejedelem egy táviratára, melyet személyesen a czárhoz intézett s a melynek tartalma ugyanoly értelmű volt, mint az ismert kérdések. Ugy látszik, hogy e választár-

ket sat; mindeme látogatások előtt pár pillanattig szakácsával értekezett s komolyan meg beszélte vele a napi étlapot.

Az elnöki hotel volt az egyetlen hivatalos helyiség, hol a személyzet szolgálata mindig szabályos és egyforma maradt. Ha magam vagyok, szokta mondani a herceg, nem akarok kevésbé jól enni mint vendégeim s bármi nagy legyen meghívott vendégeim száma, nem akarom, hogy kevésbé jól szolgáltassanak ki mint önmagam. Mindenki, bárki legyen is, barátom, amig asztalomnál ül. — E figyelem különben szükséges volt oly fér-fünál, kihez, mint Mornyhoz, az egész világ borismerői járatosak voltak, ide nem számítva a bizalmas vendégeket mint Delahaute, Bouthet A., Roqueplan, Halévy L., Crémieux, Boitelle, Daru sat.

A sokat dolgozók szokása szerint Morny herceg is jókor kelt; nyáron két bárony-zubbonyt, télen hálókabátot vitt magára. Ha nem volt megelégedve egészségi állapotával, ugynevezett kék labdacsokat (blue-pills) használt, melyeknek gyakori használata állítólag halálos gyomorbajt okozott neki. Féltizenegykor meglátogatták gyermekei, kiknek játék-szere szerte-szét hevert az előszobákban és salonokban, és „jóreggel” kívántak neki; a herceg megcsókolta őket, pár pillanattig játszott velük, azután tovább küldte, pár cukorkát adva mindenkinek. Mivel számos gyermekek korra nézve igen közel állt egymáshoz, valaki azt kérde egyszer tőle, „nem téveszti-e össze néha neveiket?” — „Magam sem tudom” viszonzá bizalmasan tréfálva, „de ugy segíték magamon, hogy számoknak nézem gyermekeimet; tudom pl., hogy ez itt az 1., amaz a 2. szám sat. Ez azonban nem gátol abban, hogy valamennyit egyformán ne szeressem.”

A gyermekek eltávóazta után a hírlapki- vonatokat hozták a hercegnek s mig ezeket

falma nagyon megnyugtatta a kedélyeket és hasonló választ várnak a bolgár kormány által tett lépésre is.

A tisztek közt uralkodó izgatott hangulat lecsillapítására azonban legfőbbet tett a fejedelem látogatása, melyet a lakományban és a táborban tett a csapatoknál. Mintán végig nézte a csapatok gyakorlatait, Sándor fejedelem leszállott lováról, s a vezérkar és mintegy 150 tiszt által környezve, előadta, hogyan választott meg a bolgár trónra. „A körülmények kényszere alatt — mondá a fejedelem — néhányévi kormányzásom után politikám ellenkezésbe jött Oroszország óhajával, mert ez a politika nemzeti és független politika volt.

Azt is mondták, hogy személye idézte elő a vizsályt Oroszország és Bulgária között. Majd később ki fog derülni, vajjon a bolgár fejedelem személye vagy annak működése volt-e az, ami akadályt szolgáltat a két fél közötti meg egyezés létrejöttéhez, különösen azon esetben, ha Oroszország Bulgáriával szemben továbbra is követné fölémsztó politikáját. „Lelések a kormányról, mert Bulgáriában maradásom tán nagy szerencsétlenséggel sühthetné az országot! elutazom innen, áthatva azon meggyőződéstől, hogy az önök függetlensége meg lesz óva! A fejedelem azután közölte a katonatisztekkel a consulok válaszait s hozzá tette, hogy a csár, a mi szándékait illeti saivós jellemű, de becsületes ember, ki szavát megtartja. „Ajánlom önöknek — folytatá a fejedelem — a kik irántam való hűségüknek a legutolsó pillanatig bizonytékát adták, hogy maradjanak egyesülten és támogassák a helyzet új alakulását. Jól tudom, hogy önök kétségbe vannak esve el utazásom miatt; ámde ne ragaszkodjanak azon óhajukhoz, hogy engem itt marasztaljanak, mert minden ilyes kísérlet hiába való lenne;“

A fejedelem éntek ovatióban részesült. Ket katonatiszt azt kiáltá: „Fejedelm! Neküled Bulgária nem fog többé létezni! Ujra vissza fogsz hozzákn jönni!“ A fejedelem erre számos tisztet megölelt, kik válaikra emeltek s ugy vittek a lovához, míg a csapatok „Hurrá!“-kiáltásokba törtek ki.

Azt hiszik, hogy a fejedelem beszédének jó hatása lesz, bizton remélik, hogy a köznyugalmat mi sem fogja zavarni, föltéve, ha valami újabb esemény be nem következne.

Válószínű, hogy a fejedelem legközelebb arról várható elutazása a előtt a csapatok fölött szemlélet fog tartani.

Este 5 órakor nagy értekezlet lesz melyben a miniszterek, a pártvezérek, ezek közt Zankov is, továbbá a főbb rangú katonatisztek részét fogják venni. Ez alkalommal megválasztják a regensséget s az új kormány megalakulása tárgyában is határozatot fognak hozni.

A szept. 11-én egybegyűlő nemzetgyűléssel egyszerűen tudatni fogják a fejedelem lemondását. A nemzetgyűlés azután elhatá-

rozza a rússzoki és várnai fejedelmi paloták- nak az állom részére való visszavásárlását s azzal fölösztli. Hogy a nagy nemzetgyűlés, mely az új fejedelmet fogja megválasztani, mikor ül össze, még nincs megállapítva; semmiesetre sem fog az két hónapnál előbb megtörténni.

London, szept. 7. Németország és Törökország nagykövetei, továbbá Olaszország, Franciaország és Ausztria-Magyarország diplomatiai ügyvivői tegnap hosszasan értekeztek Idlesleigh külügyminiszterrel, ki azután Salisbury marpuis kormányelnökhez ment, s vele a nap folyamán több ízben táncsozott.

London, szept. 7. A „Pall Mall Gazette“ Sándor fejedelem leköszönését Oroszországra néve általában kedvező értelemben tárgyalja. Véleménye szerint a leköszönésnek inkább az a célja, hogy Bulgária Oroszországra által occupáltassék, mint az hogy az occupatio elkerültesék. A cikk Oroszországnak Bulgáriához való állását összehasonlítja Angolország állásával a Nilus vidékén és megjegyzi, hogy Oroszország ép oly kevéssé türtel ellenséges erületű fejedelmet Bulgáriában, mint Angolország ellenséges erületű khedivét Egyiptomban. Bismarck magatartására térve át, az idézett lap oda nyilatkozik, hogy Bismarck nagyon jól tudja, hogy mit kell tennie és világosan látja, hogy Németország valódi politikájának oda kell irányulnia, hogy a szomszédokkal a jó viszony föntartassék. Nagyon kívánatos volna, hogy az angol államférfiak ugyanily egészséges politikát kövessenek országukat illetőleg.

London, szept. 7. A „Morning Post“ reméli hogy Angolország csakhamar alkalma lesz meggyőzödtetni az orosz diplomatáit arról, hogy ha annak a Balkánra vonatkozó poli ikája részben arra a föltevére támaszkodik, hogy Angolország egy csöppet sem törődik azzal, vajjon Bulgária független állam marad-e, vagy pedig csak arra szolgál, hogy megkönnyítse az oroszok elonyomulását Konstantinápolyba, a pétervári kormány nagyon elszámitja magát ezzel a politikájával. Nem Bulgária sorsa, hanem az orosz politikának a Balkán félszigeten aratot diadala érinti Angolországot, egyaránt mint nagy mohemadán és mint Európai hatalmat. Angolország nem mondott le hagyományos politikájáról Törökországgal szemben. Ha Angolország nem akarja földain állását Európában és a Keleten, el kell készülnie lenni adozatok hozatalára. A pétervári kormány pedig csak helyesen fog cselekedni, ha nem fog elhamarkodottan oly következtetéseket vonni, melyek Angolország hagyományos politikájával és a polgárosodott világ érdekeivel nem egyeznek.

A párisi nemzetközi kiállítás.

A francia hivatalos lap közli a párisi kiállításra vonatkozó általános szabályzatokat. Ezek szerint a kiállítás tartama 1889. évi május 5-től 1889. október 31-ig terjed. Utolsó bejelentési határidő gyanánt 1888. április 1-je van megállapítva. A kiállítás nagybizottságát, mely 300 tagból áll s melynek elnöke a kereskedelmi és iparügyi miniszter lesz, 22 albizottságra fogják felosztani. E bizottságok legfontosabbjai az ellenörző, pénzügyi, építészeti, ünnepélyrendező, közlekedési szépművészeti, földmívelési, gyarmati, hadászati és tengerészeti, közoktatási és az

herceg szerette a hivatalos fogadásokat; de csak úgy látzott, s legnagyobb örömet szük barátai körben találta. hol nem kellett ügyelni a feszességre. Semmi sem mulattatá jobban mint s párisi utcagyökézők csínyjei; egy karikatúra, egy röpke dal, a szinészek egy majmolása igen jó kedvre derítették. Sokszor megesett rajta, hogy kamaraelnöki teljes díszruhában, mialatt még a becsületrend nagy szalagját adtak rá s a dobosok már jelenték beléptét a gyűlésterembe, Morny herceg még egy operettedallomat dudolt, s mint a gyermek nevetett barátaival.

De azért senki se dobjon követ a hercegre. Ot peroczel később benne volt már az államügyekben s oly módon kezelte azokat, hogy minden helyes gondolkozásu embernek be kell vallani hogy nem egy szerenczétlenség háritottatott volna el, ha Morny tovább élt volna. 1870. szept. 4-ike valószínűleg más betolyással mulik el, ha ott lett volna. Morny herceg.

Mikor a kamara nem tartott ülést, lehetetlen volt megtudni, hova lett Morny herceg; 1—3 óráig nem volt látható sehol. De ha elnöki székeben ült, egészen más embernek nézett ki, mint akit barátai otthon láttak az imént; kiváló udvariassága, mosolya és meszeterjedő jóakarata dacára, sem vonhatta ki magát imponáló tekintélye alól.

A komolyosodott, melyet az államférfiak rendszeren homokukon viselnek. Morny látszólagos könnyelműség fátyla alá tudta rejteni. Ritka erélyvel bírt, mely gyakran makacsságig fokozódott; nem oly ember volt, kivel bárki is kiküldetett volna: ellenkezőleg ő játszott másokkal és nem áll Ollivier Emil állítása, hogy a szabadelvű eszmékre ő nyitá fel a herceg szemeit.

Ollivier története ugy folyt le, hogy Morny nem tudott elodát találni a kisé socialisticus egyleti törvény részére. Az ellen-

egészségügyi bizottságok. A pénzügyi bizottság kivételével a bizottságokat a miniszter alkothatja. Az elnököket és titkárokat a bizottságok magok közt választják meg. A francia kormány indítványára megalakult külföldi bizottságok felkértek, hogy mielőbb képviseltesék magukat egy delegátus által. E delegátusok felvannak jogosítva mindama kérdések tárgyalásában résztvenni melyek hazájukat érdeklik, de különösen azokban, melyek a térnek a különböző országok közt való felosztására vonatkoznak. A miniszteri főbiztos e szerint nem áll közvetlen összeköttetésben a külföldi kiállítókkal mert ezekkel közvetlenül csak az illető ország kormánybiztosá érintkezik.

A kiállított tárgyak mindenestire a következő kilencz főcsoportba fognak oszlatni: 1. Műtárgyak. 2. Nevelés és közoktatás. 3. Butorzat és az ehhez tartozók. 4. Szövetek ruhák és ezek kelleki. 5. Bányászat; nyers és feldolgozott bányatermékek. 6. Szerszámok és gépek. 7. Tápszerek. 8. Földmívelés, borszat és halászat. 9. Kertészet.

E csoportok mindegyike kisebb csoportokra is fog oszlatni. A kiállításról egy általános francia kataiogust fognak kiadni, de minden ország fel van jogosítva egy külön, de csak saját nyelvén szerkesztett katalogust kiadni. Térdját sem francia, sem idegen kiállító nem fog fizetni, a diszítési kertészeti és parkirozási költségeket azonban ök viselik. A kiállítás egész területén kiállított műtárgyakat a kiállító engedélye nélkül nem szabad lemásolni, vagy reprodukálni és a kiállítás bezárása előtt egy tárgyat sem szabad elvinni, vagy visszavenni különös engedély nélkül. Vámat a kiállított tárgyak nem fizetnek. A művészeti kiállításra vonatkozólag külön szabályzat van. E szakban kiállítási tárgyakat fogadnak el, melyek 1878. május 1 óta készülettek; másolatok és oly sculpturák, melyek nem égetett anyagból vannak készítve, továbbá keret nélküli képek és rajzok ki vannak zárva. Ipar és földmívelési tárgyak közül ki vannak zárva azok, melyek robbanás veszélyével vagy más veszélyel járnak. A hajtóerőt, u. m. vizet, légszeszt, gőzt a kiállító ingyen kapják; a transmissiót azonban ök kötelesek feiállítani.

Az administritóra vonatkozó határozatok közül különösen kiemelendők a következők: A kiállító csak saját neve vagy cege alatt állithat ki; minden tárgyon föltüntetendő annak ára. Az eladott tárgyak a kiállítás bezárása előtt nem vehetők el. A biztosítást a kiállító tartozik eszközölni. Felügyeletéről és őrszemélyeztetéről az egyes országok bizottságai tartoznak gondoskodni, az öök pedig egyenruhát vagy jelvényeket kötelesek viselni. Lopásból eredő károkkért az állam nem felelős Minden, a kiállításra vonatkozó közlemény így czimeződik: „Monsieur le ministre du commerce et de l'industrie, commissair-général, 25 quai d'Orsay a Paris“; a boritékon pedig megjegyzendő: „Exposition universelle de 1889.“

Hajdumegye költség előirányzata a jövő évre.

Hajdúvármegye költség előirányzatát az 1887. év költségvetési és árvaszéki szükségletének fedezésére f. hó 6-dikán tartott ülésén állapította meg az állandó választmány.

A főkimutatást következőkben közöljük:

zéknek hizelegni akarván, a balközépen keresett ehez valakit.

Hátha Ollivier Emilt megnyerhetnék? kérdé va ki az elnököt.

— Miért nem? viszonzá Morny s mindjárt másnap kikémlelté Olliviert. Ollivier ugy tett mintha semmi áron sem fogadhatná el az elodó tisztelet, valójában pedig alig tudta megvárni, hogy megkapja.

A játék nyolcz napig tartott; végre a herceg ki ellenfelének Konhernek vallomása szerint a személyesitet nyájasság volt, több ízben értekezett Ollivierrel, „megigézte“ őt és az ügy megoldást nyert. Ha Ollivier így nyitotta föl Morny szemeit a szabadelvű eszmékre, nézetem szerint bizony nines igaz. De nem is lett volna könnyű dolgot oly embert eltanorítani, ki a decz. 2-ike államsint oly szigoruan hajította végre.

Szembé ötlük egy adoma, melyet az allamsiu egy elkélok tagjától hallottam.

Pár nappal az allamsiu előtt a herceg-elnök bizalmas környezeté csak ama módos felől tanácskozott, melyek biztosítják a sikert; Napoleon meghallgatta az indítványokat, azután egyik hívéhez fordulva kérdező:

— Mikép cselekednék ön?

— Hercegem, én bevárnám a kamaraelnökök végét, midőn a képviselők elszélednek a megyékben és nem érnék rá hamar össze gyülni.

— Es ön? — kérdező most Napoleon Moraytól.

— En utleveleimet kérném, — felelé Morny hidegen.

— Miért?

— Egy titkos számító államsiu! Mit ér az? Ha már meg kell történnie, történjék nagy stylan és az ellenségnék szemelattára.

1886. évre megállapított összegek	1887. évre előirányzott összegek	
Tiszti fizetések	27890 frt.	27890 frt — kr.
Tisztviselők mel-léjáruléka	7470 frt.	4470 frt — kr.
Szolgaszemélyzet fizetése	2885 frt.	2885 frt — kr.
Ennek melléjáruléka	1806 frt.	1594 frt 80 kr.
Hivatali helyiség bérléte a két főszolgabírónak	200 frt	200 frt — kr.
Irodai szükséglet, butorzat, irodai eszközök, fa, fűtés, világítás	4850 frt.	6050 frt — kr.
Uti költségek és napidíjak	500 frt.	700 frt — kr.
Épületek fentartása, biztosítása	600 frt.	400 frt — kr.
Rendszerezett mellékkiadás	204 frt.	214 frt — fr.
Előre nem látható kiadás	300 frt.	300 frt — kr.
Tartalék-alapra	65 frt.	66 frt 20 kr.
Összesen:	46770 frt	46770 frt — kr.

Fedezet.
Ingatlanok jövedelme 90 frt.
Elhelyezett tőkek kamatai —
Előre nem látható jövedelem 380 frt. 380 „
Az 1883. évi XV. t. cikkben megállapított javadalom 46300 „46300 „
Összesen 46770 „46770 „

E költségelőirányzat beteg mutattatni a vármegye törvényhatósági bizottságának; egyszersmind 15 napra a megyei számvévi hivatalban közszemlére kitétik; s ezenkívül a törvényhatósági bizottság tagjainak megküldetik.

Napi hírek.

— Megrendítő öngyilkosság híre terjedt el ma városunkban, mely fájdalom valóban bizonyult be. Koncz István a városunkban általában ösmert és tisztelt fiatal hivatalnok meglötte magát. Ma reggel midőn anyja hosszas kimaradása miatt nyugtalan-kodni kezdett benyitott szobájába s ott megrendítő látvány tárult eléje. Szeretett fia a szoba közepén a padlón feküdt etérülve véresen, s már meghalva. Mellette a kilött revolver. A golyó szivebe furdott s rögtöni halált okozott. Az öngyilkosság híre gyorsan elterjedt s mindentele megdöbbenést és még részvétet keltett. Ökát még csak sejteni sem lehet, mert a szerencsétlen ifju teintélessé nagyon felett rendelkezett, szeretettel volt körülveve, s hivatalában az első magyar biztosító intézetnél, melynek 12 évig volt hivatalnoká mint pontos lelkismeretes, szorgalmas tisztviselő ösmerték. A legintelligensbb családokban jártas volt, s alig van Debre-czennek olyan jelentékenyebb férfia, ki őt mint jó embert, hü barátot ne tisztelte volna. Ep ezért keltett öngyilkossága mindenféle igaz részvétet. Elhunytáról két gyszjelentés adatott ki, Egyiket hivatalnok társai adták ki, a másikat a család.

— Szárazság. Egy hó óta nem esett városunkban és környékén egy szem eső sem. Az egész vidék le van forrasva a szokatlan szeptemberi forróságtól. A mezők és legelők le vannak pergelve a nap izzó sugaraitól, az erdők lombjai megsárgultak, s a föld anyira kiszáradt hogy némely helyeken a csekélyebb erü kutak vize teljesen kiapadt. — Benn a városban oly iszonyu porfeleg kavarg, hogy aki telteti nem örömet megy ki

Morny herceg tanácsa elfogadtatt s kivételét az események tenustják.

Az állam csiny Mornyját legjobban jellemzi a következő eset: A deczember 2-án fogságba ejtett népképviselők között volt egy, kit Morny különösen szeretett és becsült. Meg léven azonban győződve annak szükségéről, hogy ezt az embert szintén el kell vonni a harostól, egy titkárt küldte hozzá.

A beügyminiszter un megbizásából jöttem, mondá ez a képviselőnek, Ó excellen-tiája kocsiját küldi, hogy önt a Vincsnes-erdőbe vigyem.

— Elfogadom az ajánlatot, uram, felelé a fogoly, ki szellemes férfi volt. A sors és a hullámok változnak. Alkalmilag Moray ur is számithat az én kocsimra, de előre ki kell jelentenem, hogy a herceg veszténi fog a cserénél, amennyiben én csak bérkocsit szoktam használni.

Morny herceg amugy is kényes egészségét a politikai és társadalmi élet fáradalmá lassankent gyöngíteni kezdtek; szellemé, bár nem veszté el tetterejét, látszólag nem uralkodott többé ugy mint azelőtt tetén, melyet szifársztott a kamaraelnökség erőszítése. Arca néha halványasága azután le-mét duzzadt volt s mosolya és látszólagos jökedve daczára észre lehetett venni a hercegen, hogy csak szilárd akarata küldi a határozatlan baj rohamait.

A herceg ennek daczára megtartotta meguyitó beszédét 1865. febr. 17-én a gyűlés első ülésében; másnap azonban már nem jöhettett el s helyét Schneider foglalta el. Ollivier ki új politikája miatt összeveszett balpartí barátjaival, azon napon igen zavart állapotban volt. Jules Favre és Garnier-Pagés közt bírt helyét el kellett hagynia s mint egy elátkozott bolgyott a teremben. Febr. 25-én Morny jobban érezte magát s újra el-nökölt a kamarában; igen derült hangulat-

az utcára, a por oc-sen a nagyobb forgal-tiz lépésnyire is ellát-parasztseker végig-mokban. Ha így tar-nem tudjuk hogy mi-tessel, mely már eddi-katlan időjárást.

— Tisza család
Kálmán miniszterelnök a szokott osztenié fi fővárosba. Ugyancsak ba a miniszterelnök a továbbá R a d v á n s nejevel. szül. T i s z a

— Korrepetitor
adasra ajánkozik egy tanuló igen szerény t meg tudható a kiadóni

— Debreczen
kolozsvári „Magyar-szek eme legelterjedet kezdi meg közölni D kenti imponans gyűjtő

— Kihallgatás
jos emberek gyakran a utczán adják a kir. Ilyen eset történt B midőn a király a vasu renez József-terén na-jott, köztük egy tiszte rosabb högy. A mint udvari hiutóban ült, a hölgy kivált a tömegé feléje. A király észrev a kocsiból s átvette a vább robogott, a hölgy meg közt.

— Botrány. A v-elezője írja Nagyvar volt honvedhadnagy te-madta F ü r d ö k l a t v gazembernek nevezte a lattara arcul üt. Az s nem viszonzta az l-mont, s Löwöt följelen A botrány Nagyvarad tett s lázas izgatottsá-ügylet, s ilyen körülm-ba a botrány okáról s Annyi bizonyos, hogy ember, csak tegnap mo-azelőtt hóvdé kezelő nőségében helyezte őt fogságba Furdok orng-az általa kezelt pénz-utóbb kiderült, kisza-b-szenvedett szégyenért — az órnagyon. Kiti Löw Szilárdot? meg s nires értesülve level

— Kereskedelm
folyóirat indult meg nyos egyetom, keresk-első kereskedelmi iskol-séről régen ismert sz-folyó irat két hetenék-meyek egy egy iva ő-ágat tanit, a harmadik és pénzügyi szemle azo-delmi és ipar terén mo-dekes, de a pénzutele vállalatok tisztviselőin-ügyekkel foglalkozó jo-len és nagybecsü okm-zank bekioldott első-k ö n y v e z e t é s t é-nitja s mint hogy a föl-üzenetekben a társulás

ban volt s élénken válas-reucstó kívántak neki. T-hogy aznap reggel a c-első kötetét küldé neki-lattai az első oldalon-déka. — Napoleon. —

Az utolsó ülés, melyben Namsokára beteg megjelentek halalos ágy-császárné is. III Napo-le-dulva, a beteg ágyhoz Mornynak; ez ranézett, rea. A császárno letérd-imadkozott.

A herceg halála volt nejeze nézve, hagi-féltettek lelki állapot-haját és férje koporsój-ibolyac-okrot vitt sirja-czeg terítéke tovább is-den togasnál kieserítete-életben volnn. Ugy te-akarna hinni halálában-ügyet kellett végeznie, ranak merev szeméből-mitevő legyen.

A holttestet ideigle-ték el s midőn elkészül-oda vitték át. A herceg-lén kívánt lenni a gya-maga kiment a temető-b-ságon hagyva cselédjét-söt s ravatalra fektették-vittek tovább. A menet-majd megfulladt a zokó-gyos permetegés kezdé-csepp a koporsóra esett, n-ki fogta schawlját s be-sót. Egy anya, ki hideg-num tehette volna külön-

1887. évre előirányzott összegek
27890 frt — kr.
4470 frt — kr.
2885 frt — kr.
1594 frt 80 kr.
200 frt — kr.
5050 frt — kr.
700 frt — kr.
400 frt — kr.
214 frt — kr.
300 frt — kr.
66 frt 20 kr.
46770 frt — kr.

90 frt.
380 frt 380 „
„a magállapított
„00 „46300 „
70 „46770 „
leg mutattatni a
bizottságnak a
gyei számvévi
t; és ezenkívül
tagjainak meg-

rosság híre ter-
vén tájéalom való-
ran e városunk-
zített fiatal hi-
reggel midőn
hát nyugtalan-
ajába s ott meg-
Szeretett fia a
lt elterülve vé-
tte a kilőtt re-
dott s rögtön
ág híre gyorsan
benést és még
csak sejteni sem
tju teintélyes
szeretettel volt
első magyar biz-
évig volt hiva-
eretes, szorgal-
legintelligensbb
g van Debre-
bb férfa, ki őt
a tisztelte volna.
aga mindenfele
et gyaszjelentés
k társai adtak

óta nem esett
gy szem eső sem-
va a szokatlan
mezők és lego-
izzó sugaraitól,
ak, s a föld an-
helyeken a cse-
esen kiapadt. —
n porfeleg kava-
üsmest megy ki

elfogadtatott s
atják.
at legjobban jel-
december 2-án
között volt egy,
ett és becsült
annak szükség-
tén el kell vonni
te hozzá.
megbízásából jöt-
tek, ő excelen-
t a Vincsunest-
tot, uram, felelé
volt. A sors és
almilag Moray
ra, de előre ki-
zeg veszteni fog
csak bérkocsit

és kényes egész-
ai élet fáradal-
zédtek; szelíme,
látszólag nem
azelőtt test-
nelkülöség erőf-
sarga azután is-
és látszólagos
t venni a her-
tarata küzdi is
ára megtartotta
r. 17-én a gyű-
zomban már no-
foglalta el. Őt
összevezeszt
igen zavart a
Garnier-Pagés
agnia s mint
teremben. Febr.
magát s újra ei-
erült hangulat-

az utcára, a por oceanját élvezni. Külön-
sen a nagyobb forgalmu utcákon alig lehet
tiz lépésnyire is ellátni, ha egy-egy hétfogatú
parasztszekér végig vágat a térdig érő ho-
mokban. Ha így tart tovább is az időjárás,
nem tudjuk hogy mi történik a tengeri ve-
tessel, mely már eddig is megsínlette a szo-
katlan időjárást.

— **Tisza család Budapest.** Tisza
Kálmán miniszterelnök befejezte az esztendőre
a szokott osztendei furdözését s visszatért a
fővárosba. Úgyancsak megérkezett a főváros-
ba a miniszterelnök neje is, La Josa fiával,
továbbá Radvánszky Béla br. főispán
nejevel. szül. Tisza s Paulával.

— **Korrepitornak, óránkénti lecska-
adásra ajánljuk egy VIII gym. izraelita
tanuló igen szerény feltételek mellett. Címe
megtudható a kiadónivataiban.**

— **Debreczen az E. M. K. E-ért.** A
kolozsvári „Magyar Polgár“ az erdélyi ré-
szek eme legelterjedtebb lapja legközelebb
kezdi meg közölni Debreczen város háza-
kénti impozans gyűjtésének eredményét.

— **Kihallgatás az utcán.** Úgyes-
bajos emberek gyakran megselekednek, hogy az
utcán adják át a királynak folyamodásukat
ilyen eset történt Budapestén vasárnap is,
midőn a király a vasúthoz hajtatott. A Fe-
renz József-terem nagy csoport ember ál-
lott, köztük egy tisztességesen öltözött ko-
rosabb hölgy. A miut a király, ki nyitott
udvari hűtőben ült, mellette elhajtatott, a
hölgy kívánt a tömegből s kérvényt nyújtott
feléje. A király észrevette szándékát, kihajott
a kocsiból s átvette a kérvényt. A kocsit to-
vább robogott, a hölgy pedig eltűnt a tö-
meg közt.

— **Botrány.** A „Budapesti Hiriap“ le-
velezője írja Nagyvaradról. Lőw Sziárd
volt honvedhadnagy tegnap a fő-utcan megta-
madta Furdök István honvéd őrnagyot,
gazembernek nevezte és a járókelők szemé-
laltára arcul ütö. Az őrnagy nem védekezett
s nem viszonozta az inzultust, hanem tovább-
ment, s Lőwöt följelentette a rendőrségnek.
A botrány Nagyvaradon kinos szenzáció el-
kelt s lázas izgatottsággal beszélik meg az
egyet, s ilyen körülmények között nem esoda
na a botrány okairól sokféle verzió kering.
Aunyi bizonyos, hogy Lőw, a ki családos
ember, csak tegnap mondott le tiszti rangjáról
azelőtt honvéd kezelő tiszt volt. Ebben a mi-
noségében helyezte őt nemrég vizsgálati
fogságba Furdök őrnagy, nem taláiban rendben
az általa kezelt pénztár. De artatlansága
utóbb kiderült, kiszabadult, s most ártatlanul
szenvedett ségényéért állt boszut — álnótólág
— az őrnagyon. Kihívta-e Furdök István
Lőw Sziárdot? meg nem tudják a városban
s nincs értesítve levelezők sem.

— **Kereskedelmi tudományok** című
tolyóirat indult meg Budapest a tudomá-
nyos egyetem, keresk. akademia és a főváros
első kereskedelmi iskoláinak irodalmi működé-
séről régen ismert szaktanárai köréből. A
folyó irat két hetenként 3 iven jelenik meg,
melyek egy egy iver önálló keresk. tudomány
agat tanít, a harmadik iv pedig mint, keresk.
és pénzügyi szemle azoknak, kik a kereske-
delmi és ipar terén mozognak, nem csak ér-
dekes, de a pénzügyzetek s egyéb keresk.
vállalatok tisztviselőinek valamint a keresk.
ügyekkel foglalkozó jogászoknak kimerithet-
len és nagybecsű okmányt nyújt. A most hoz-
zánk beküldött első füzet az üzleti
könyvezetést s váltóismét tan-
ítja s minthogy a folyó irat, a szerkesztői
uzenetekben a társulás tekintetében is, utmu-

ban volt a élénken válaszolt azoknak, kik sze-
reucst kívántak neki. Többi között elmondta,
hogy aznap reggel a császár „Caesar élet-
első kötetét küldé neki saját ezüldög irt aján-
lattal az első oldalon: A barátság aján-
doka. — Napoleon. — Tudommal az volt
az utolsó ütés, melyben Moray elakölt
Nemokára beteg lett. Mikor haldoklott,
megjelentek halálós ágyánál a császár és a
császárné is. III Napoleon igen meg volt in-
duva, a beteg ágyhoz lépett s kezét nyujta
Moraynak; ez ranézett, de nem ismert már
rea. A császárnó letérdelt az ágy mellé és
imadkozott.
A herceg halála oly érzékeny csapás
volt nejeire nézve, hogy barátai pillanatig
leltettek lelki állapotát. Levágta hosszú
haját és térje koporsójába tettette. Minden-
ibolyac okrot vitt sirjára; az asztalnál a her-
ceg terítéke tovább is főlzolgáltatott s min-
den fogasul kicserésített, mintha még mindig
életben volnn. Ugy tetszett, mintha nem
akarna hinni halálában, ha valami fontos
ügyet kellett végeznie, a herceg mellszob-
rauk merev szemeiből iparkodott kiolvasni,
mítévő legyen.
A holttestet ideiglenes sirboltban helyez-
ték el s midőn elkészült az áliandó sirbolt,
oda vitték át. A hercegnő minden áron je-
len kívánt lenni a gyászszertartásnál. Egy-
maga kiment a temetőbe, meglehetően távol-
ságon hagyva cselédjét. Ki-melték a kopor-
sot s ravatalra fektették, melyet a sírásók
vittek tovább. A menet megindult, a hercegnő
majd megfulladt a zokogástól. Egyszerre ta-
gyos permetegeső kezdett hullni s egy pár
csopp a koporsóra esett. A hercegnő szóla-
ni fogta selawlját s betakarta vele a kopor-
sót. Egy anya, ki hideg ellen véd. gyermekét
num tehetta volna különben.

F. A.

tatást ad, az egyes tudomány ágának mint
könyvvel váltó isme, keresk. és politikai számt-
tan nemzetgazdaság pénzügyzeteti üzletvitel
stb. m a g a n u n i s m e g t a n u l h a t ó.
A folyó irat Zakhar Gyula tanár ismert köz-
gazdasági író szerkesztésében jelenik meg s
munkatársai Dr. Bochner Károly egyetemi
tanár, Dr. Gööz József tanár, Dr. Kenedi
Géza ügyvéd, a „Pesti Hiriap“ szerkesztője
Lengyel Sándor keresk. iskolai, Roller Má-
tyás keresk. iskolai igazgatók, Dr. Matya-
sovszky László tanár, Hevy László a buda-
pesti keresk. akademia igazgató helyettese.
Röser János a Röser féle intézet igazgatója;
Schmeller Alajos a pesti hazai első takarékpénz-
tár főkönyvvezetője. Ajánljuk ezen a
szakirodalmunkban egymagában álló nagy
becsű munkát az érdekeltek körök figyelmébe.
Mutatvány szám a szerkesztőhöz (Zakhar
Gyula Budapest Albrecht ut. 8. sz.) intézett
megkeresésére, bérmentve és ingyen küldetik.

— **Elvesztett takarékpénztári köny-
vecske.** Egy 649 frtról szóló takarékpénz-
tári könyvecske, mely szégyen asszony tu-
lajdonát képezi, elveszett. A megtaláló kére-
tik, hogy sziveskedjék azt a II. ker rendőr-
kapitányságnál beadni; hot öt forint jutal-
omban részesül a tulajdonos részéről. Külön-
ben meg nem találás esetén a könyvecske
megsemmisítennek fog tekinetni.

— **A mi bakáink idehaza.** A 39. ezred
holnap delután 3 órakor érkezik vissza Deb-
reczenbe a nagyváradi gyasoriatból; a bevo-
nulás a n-várd-utczán történik, mi közben
az ezred zenekara fog játszani. A fáradt vi-
téseket bizonyára nagy közönség fogja üdvö-
zölni a három heti távollét után.

— **Iskolai élet megnyitó isteni tisz-
telet.** Holnap a kolégium inatérmben ünne-
pélyes isteni tisztelet tartatik az 1886/7-dik
iskolai év megnyitása alkalmával. A városi
közönség is szivesen látatik ott.

— **Botrány a b-ujvárosi zsidó temp-
lomban.** A legközelebbi szombat botrányos
jelenetet provokált a b-ujvárosi zsidó hit-
község néhány orthodox tagja isteni tiszte-
let alkalmával. Ugyanis Dr. Rózsa Jakab
hitközségi elnök az isteni tisztelet végeztével
magyar nyelven egy hirtetést kezdett feloi-
vasni, mely a hitközség elemi iskolájában a
tanítás megkezdését jelentette a gyülekezet-
nek és a szülőket az iskola fenntartása költség-
vetésének megállapítására hívta össze. Azon-
ban az elnök alig olvas pá sor, néhány
pájeszes egyháztag gyönyörűséges jargon
nyelv szavaiiva hevesen protestált az újítás,
a magyr nyelvetnek az ó templomukba való
bevitelle ellen. A konservatívizmus e tiszte-
letra méltó csökönység hívei, kik nagyapáik
szokásához való hűségében még a Jahve
hajlékának szentsegére sem hederitenek,
oivan lámát csaptak, hogy a tapintatos
elnök nagyobb botrány kikerülése végett
jobb nak látá a hirtetésnek ma-
gyarul való olvasását abban hagyini és néme-
tul folytatni. Most már az a három-négy férfi a
megnyert győzelem feletti nagy örömmel, édes
élvezettel hallgatta az ó mostani hazájuk
iránt nem legösszintébb barátsággal viseltető
német nemzet nyelvét. No de ez a kultur-
volk nyelve, az a három négy ur pedig bi-
zonyosan a „műveltséget“ félti Arany és Pe-
tőfi nyelvét! Masnap a b. ujjvárosi hitközség
több tekintélyes, előlékő tagja: Dr. Rózsa
Jakab, Friedmann Salamon gondnok, Korn-
haer Márton és Schwarcz József egyh. taná-
csosok stb. panaszt emeltek, a járás főszolga-
gabirójánál Ferenczy Elek unal — mint ok
kifejezték magokat — „és hallhatatlan bot-
rány“ miatt melyet a panaszoltak „édes ha-
zánk szeretett magyar nyelve“ ellen el-
követtek; Rózsa Jakab és társai egy-
szersmind kérik a szolgabírói hivataltól
a botrányosüvatók szigorú megbüntetését, tu-
domásukra hozatalát annak, hogy Magyaror-
szágon egyedül hivatalos nyelv a magyar, s
közreműködést az iránt, hogy jövőre a temp-
lomban mindenféle hivatalos egyházi és is-
kolai hirdetések magyar nyelven eszközöl-
tethessenek. E panasz folytán a főszolgabíró
maga elé czitatta a templombeli tisztességes
magaviselet megrontóit, és a hazai nyelv iye-
tésk megámádot. Hogy valamiképp vallásza-
badság megsértésével ne vádolják, előre bo-
csátotta a főszolgabíró ur, hogy egyáltalában
nem akar presiót gyakorolni, sem keresz-
tyénre sem zsidóra, hogy milyen nyelven di-
csérje istenét. Ezután méltóképen megfedette
a botrányhősöket és érthetően megmagya-
rázta nekik, hogy mivel tartoznak a magyar
nyelvnek azok, kik a magyar föld kenyerét eszik
és Magyarország mindenféle jótéteményeit él-
vezik. A lecke alatt a panaszoltak még
hosszszabrá nyult az orruk, üimeztek hámoz-
tak s azzal mentegetődztek, hogy ok nem a ma-
gyar nyelv ellen, demonstráltak, hanem az
ellen tiltakoztak, hogy Dr. Rózsa Jakab
az ó megkérdészők nélkül magyarul mér-
szelt egy hirdetés közé tenni a templomban
hol az előtt magyarul még ilyen sohse
történt s ez által újítást hozott be. —
Ez ugyan gyenge méntség volt s végre is
törődémesen megbánták tettüket s megígér-
ték, hogy ezután illendő respektussal lesznek
az állam nyelve iránt, még ha a thóra előtt
hallják is azt. Kövesse is a legszebb síker
Dr. Rózsa Jakab és társai hazafias türekvését
B. Ujjvároson. Szívünköl kívánjuk.

— **Tanulók teljes ellátásra.** A Szé-
chenyi-utczán 1773. számú házán egy intelli-
gens családnál két iskolai tanuló teljes ellá-
tásra felvétetik. A tanulóknak alkalmuk nyi-
lik a családban a német és francia társal-
nyelvet gyakorolhatni.

— **Az apadásnak indult Tisza.** A
rendkívüli nagy szárazságot a kanyargó
Tisza is megsini. Vize ritka alacsony ál-
lásra esett. Mondhatni felénnyire apadt, mint
a milyen rendszeren szokott lenni. Így pél-
dál — mint halljuk — Egyek alatt a meder-
ben, ott, a hol máskor a víz közepe van, most
száraz lábbal lehet a kavicsos fővényben jár-
kálni. A híres folyóvizek csak a dorogmai
part meátén van 25—28 ölnyi széles folyása.
A kiszáradt meder részben gazdag kavics
telepre találtak, honnan a járas főszolga-
bírója most közmunkaerővel az igen szives utas-
maraztó egyek-osegi országotat ki kavicsol-
tatja, ha ugyan a jóságos Isten hamarosan
nem könyörül egy hétig tartó esővel ezen a
szomjaság miatt már-már haldokló természet-
ten; a mikoron ugyanis a Tisza folyó is meg-
töthetné hőmpölygő árral a maga medrét.

— **Zene-estély.** Ma este a Rác
Károly kedvelt nép zenekara a Vilmos
Lajos udvartertjében fognak játszani.

— **Dajkak és kisedek megvizsgá-
lása.** (Eltöte ocsatjuk hogy ne pikantéria.)
E hét első napján a városi hatóság
megvizsgáltatta a dajkák ápolására bízott
csecsemőket és apró gyermekeket. Leginkább
elbukott leányok, szolgálók, szobaleányok
és szakácsnők szerencsétlen gyermekei ezek,
kikre a tarsadalm megvetésén kívül az a
szomorú sors is vár, hogy habár édes anyjuk
él is, mégis nem csupan apátlan, de anyátlan
árvak is, mert a szégyen, szerencsétlen anyák
kénytelenek őket idegen kezre bízni; gyak-
ran „angyalcsináló“ k kezébe, kiknek hűtlen,
lelketlen bánásmódja olyan sok tárgyat szol-
gáltat, főként a nagyvárosi lapok bünkróni-
kái számára. Debreczenben mintegy másfél
száz ilyen gyermek van dajkálásba adva. A meg-
ejtett vizsgálat általában véve sok kifogásoloi
valót talált a gondviselésben; s azon dajkákat,
kik a reájuk bízott gyermekeket elhanyagolják,
résztint börtönnel, résztint pénzbírságra büntette.
Az így befoly pénz összeg a tartásba adott
kisedek felségelérésére és a lelkösmeretes
gondozásban magokat kiténtetett dajkák ju-
talmazására fordittatik. Mert a panasz, a sok
szomorú tapasztalat mellett örömmel kell kij-
jelentünk azt is, hogy hűségese gondviselő
asszonyt is többet talált a vizsgálat. Mind-
ezeknél fogva e szerencsétlen gyermekek
megmentése érdekében kívánatos volna e
vizsgálatok minel gyakoribb ismétlése, hogy
a kötelesség mulasztók megbüntettesenek; a
szives, jóra való apolók pedig megjutalmaztat-
hatók lennének.

— **Jeles gyomrok.** Abból az alkalom-
ból, hogy Polaiion tanár nem rég megoperált
egy csepürágót, ki kökleskedése közben
enyelt egy villát, illó megemlékezés azokról
a gyomrokról, melyek ennél jóval nagyobb
munkát végeztek. Volt rá eset, hogy egy ur
egy 9 hüvelyk hosszú kardpengét, egy másik
pedig egy négy hüvelyk hosszú ollót nyelt
el, amelyek aztán természetes uton meg is
kerültek, anélkül, hogy az illető urakban kár
esett volna. Sokkal rosszabbul járt azonban
egy másik ur, a ki 80 darab gombostüvel
terhelte meg a gyomrát. Mert csak hetven
darabban tudott beszámolni, a többi 10 darab
benne rekedt a gyomrában s halálát okozta.
Egy muzikusról föl vagyon jegyezve, hogy
egy koncert alkalmával elnyelte a főtáját.
A szerencsétlen főtás majd hogy bele nem
halt ebbe a falatba. Megérdemli, hogy meg-
emlékezzünk arról a derék urról is, ki csu-
pan vicezából 17 db kést nyelt el egymás
után. Sokáig tartott, míg kikurálták a gyom-
rát, s voltak is mellette némimemű fájdalmai
de meg is fogadta, hogy többé nem fog kése-
ket nyelni. Azt az urat különben tulliczítál-
ta egy matröz, ki 35 kést nyelt le. Két évig
zörgött föle a gyomra, aztán belehalt. De
ezek valamennyien kismiskák ahoz az urhoz
képest. ki egy izben, szeltes jó kedvében egy
egész dominójátékot temetett a gyomrába. Es
ugy látszott, mint ha ez meg sem kottyant
volna neki. A kövek lassankint mind élő ko-
rültek s a melyik utolsónak vált meg a gyom-
rától, azt oda adta emlékül legjobb barátjának
Ez az ur sokra vitte volna, ha a halál el nem
ragadja.

— **Karamoko pánccélja.** Nagyon el-
unták magukat a párisiak a holt szezonban.
Egyebek híján tehát fogtak maguknak egy
exotikus herceget, Karamoko ó fenségét, a
ki exotikusabb még Kalakaua királynál és a
Jardin des Plantes nagy elefantjánál is. Ka-
ramoko herceget, a ki európai körutat tesz
s még csak naiv 16 éves ifju, bevezették a
boulvard szinpadok kulisszái mögé, beavat-
ták Páris összes rejtelmeibe, de a herceget
mindez nem ragadta el. Végre elvitték a
chalonsi lovassági táborba. A katonai dolgok
iránt nagy érzéket mutatott a fiatal herceg,
mármint a vértések csillogó pánccélja iránt.
— „Ha az annyira tetszik a hercegnek“
mondá egy törzstiszt, „adjanak neki egy
mellvertet.“ Karamoko magán kívül volt örö-
mében s rögtön föl is próbálta a vértet. De
egyszerre elkomorodott. „Mi baja a herceg-
nek,“ — kérdé a tiszt, „talán már nem tet-
szik neki többé a pánccél. Elviheti, herceg,
az öné.“ „A papa elfogja venni,“ felelte bn-
san Karamoko. „Adjatok hát neki még egyet,“
— szölt a tiszt. Erre ismét kiderült a Ka-
ramoko arca.

Husárok.

megállapítva bejelentve 1886 szept. hó
8-tól szeptember 15-ig
30—36 kr. Rác Györgynél Czegléd-
utca 2599 sz. alatt.

32 kr. Erdei Jánosnál Morgó utca
587 sz. alstt.
36 kr Rác Györgynél Csapó-utca 10
sz. a. Rózsater 10 szám alatt.
44 Magyar Gábornál Piacz 1-ső szék-
ben, valamint a három izraelita székben a
piacon. — Minden többi. bejelentett 26 mé-
szárszékben pedig 40 kr.
J e g y z e t: Magyar Gábor három
székében 1 kiló hus nyomtaték nélkül 8 krral
drágább.
Debreczen 1886. szept. 7-én.

Legujabb.

A „Debreczeni Ellenőr“ eredeti távirata.
Szofia, szept. 7. A katonatisztek foly-
ton gyüleseznek s el vaanak határozva,
hogy a fejedelem elutasását megakadályoz-
zák, s erről Sándor fejedelemet értesítették
is. — Az ostromállapot kibírdetése óta itt
hírlap nem jelenik meg.

Szofia, szept. 7. A helyzet bonyolultabb
mint eddig volt. A fejedelem erősen ragasz-
kodik elhatározásához, hogy mielőbb eluta-
zik. Utját Szerbián át veszi, a miről Szerbia
itteni képviselője a szerb kormányt már
értesítette is. A notabilitások már böle-
nyugodtak a fejedelem lemondásába, de attól
tartanak, hogy ez a vidéki városokban zava-
rokra fog okot adni. A katonaság a legtha-
rozottabb elöntállásra kész és kinyilatkoz-
tatta, hogy ha a fejedelem az országot
elhagyja, a katonai diktaturát prokla-
málja és a kormányzást a fejedelem
nevében tovább viszi. Ma ismét egy új
katonai demonstráció volt. A fejedelem a
hadügyminiszter, Nikolajew és Pa-
nicz a őrnagy és egy nagy suite kísé-
retében a város alatti táborba lovagolt,
hogy a katonaságtól bucsút vegyen.
Miután a fejedelem a katonaságot megtekin-
tette, a körülte kört képezett tisztikarhoz
beszédet intézett, melyben elmondta, hogy
mily körülmények közt kényszerít-
tik őt azon áldozat hozatalra, hogy az
országot elhagyja. Erre Popow őrnagy a
tisztikar nevében így szólt: „Akárhol leszesz,
egyedül te vagy és te maradsz a
Bolgár hadsereg főparancs-
nok a.“

Terményárak a debreczeni piacon.

Debreczen, 1886. szept. 7-én.

Egy m.-máza	felső, közép, alsó.
Buza	7.80 7.65 7.50
Kétszeres	5.40 6.20 6.00
Rozs	5.40 5.30 5.20
Arpa	5.40 5.30 5.20
Zab	5.40 5.30 5.20
Tengeri	6.30 6.15 6.00
Köles	4.50 4.25 4.00
Burgonya 1 zsák 0	80
100 kl. szalonna	44.00 43.00 42.00
100 kl. háj.	44.00 43.00 42.00

Felelős szerkesztő és kiadó laptulajdonos
Vértesi Arnold.
Főmunkatárs: Karczag Vilmos.

Farbige seidene Faille Française
Surah, Satin merveilleux, Atlasse, Da-
maste, Ripse und Taffete fl. 1.35 per
Meter bis fl. 7.45 vers. in einzelnem
roben und Stücken zulieferi in's Haus
das Seidenfabrik-Depot G. Henneberg (k.
und k. Hoflieferant), Zürich. Muster umge-
hend. Briefe kosten 10 kr. Porto.

Járványos betegségeknél

a legjobban ajánlot egészségi ital

MATTONI-FÉLE
GISSHÜBLER
legjobb és legújabb
SAVANYU-KÚT
legjobb asztali- és üdítő ital,
kitűnő hatásának bizonyult köhögésnél,
gégehajoknál, gyomor- és hólyaghu-
rutnál.
Mattoni Henrik, Karlsbad és Budapest.

Brünni kelméket

elegans
**őszvi vagy téli
öltözetekre.**

3.10 méter: kivevő szelvényekben mindégük éppen egy férfi öltönyre elég. — Loden frt 2.25 igen finom, frt 7.75 legfinomabb, frt 10.50 legeslegfinomabbat

valódi gyapjuszövetből

Palmerston és Boy téli kabátokra méterje frt 2.50 egész 5 frt. — Loden frt 2.25 egész 3 frt. Női posztók méterje frt 1.25 krtól 2.50 krig, megküld bárkinek is pósta utánvét mellett:

Feintuch-Fabriks-Niederlage

**SIEGEL-IMHOF
BRÜNN.**

Nyilatkozat: A fentebbi öző szövetei szilárd és izlésteljes kivitel valamint kiváltképpen tartósság által tűnök ki. Ezek elismert megbízható szilárdsága és rendkívüli munkaképessége egyszeresmind az iránt is kezeséget nyujt miszerint csakis a legjobb árú s pontosan a választott minták szerint lesz szállítva. Kivánatra fentebbi raktár mintákkal ingyen és bérmentve szolgál.

6177.
1886.

Árverési hirdetés.

Debreczen sz. kir. város tanácsa részéről közhírré tétetik, hogy a részben a polgárság, részben a váres tulajdonát képező 2562. hold piac-utcai ondódi, 2802 hold piacutezai-ujosztású; 2380 hold Czepléd utcai ondódi, 3126 hold Czepléd utcai ujosztású; 2023 hold Csapó utcai ondódi, 2043 hold Csapó utcai ujosztású; 2339 hold Péterfia utcai ondódi és czuczai, s végre a 3199 hold Péterfia utcai ujosztású földeknek gyakorolható vadászati jog folyó 1886 évi szeptember 15-ik napján délelőtt 10 órakor a városház nagy tanácstermében folyó 1886 évi szeptember hó 15-től 6 egymásután következő évre, azaz 1892.

évi augusztus 1-ig a város számvevő hivatalánál megtekinthető feltételek mellett nyilvános árverésen hasznbérbe fogadadni.

Miről az árverelni ohajtók azzal értesítettek hogy a feltételekben kiirt kikialtási árak 10%-át bánatpénzül az árverelő bizottság kezéhez készpénzben letenni tartoznak.

Debreczen 1886 szeptember 6.

A városi tanács.

41584
III. 1886

Arverési hirdetmény.

Ezen kir. pénzügyigazgatóság épületében foganatosított javítások folytán fenmaradt ablak — ajtó s egyéb épülethez tartozó, használatom kívül esett tárgyak, f. év szeptember hó 15-én délelőtt 10 órakor nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőknek elfognak adatni.

A kitűzött határidőre a venni szándékozók ezzenel meghivatnak.

Bővebb felvilágosítás nyerhető a pénzügyigazgatásnál, az emeleten, balra 2-ik számú szobában.

M. kir. pénzügyigazgatóság.

Debreczen 1886. szeptember 3.

Darvasy

szerkesztőség és
Széchenyi-utca SIMON-ház
kereskedésével
HIRDETMEŒ
előzetési pénzek és a kiadás
valamint a lap szellem
minden közleménye
Bérmentetlen levelek csak
fogadtatnak

XIII. évfolyam

**Oroszország
rendelése**

Azt mondja a
napi főcikkében,
(Oroszországgal való
képezheti örök idő
elvé az osztrák-mag
ügyi politikájának.

Ez nagy igazsá
oda fent még most
zettnek az időt az
actiót kezdjenek az
Oroszország nemese
gyanál fogva fenyege
de felforgatással f
társadalmi rendet, s
ken az nyugszik.

Az orosz erköl
tak valami kitünő
veteműtség, mely
kozunk a bolgár bol
körüli, szinte péld
ténlemben, amenny
is alattomos utakon
társadalmi rend-, az
es katonai hűség e
nes tanokat hirdet
natosítása a társada
eszközegésekre veze

Mondhatja va
ország magának is
a mig ez bekövetke
kezünk keliene a t
nében. Mert hogy
gondokozni, ha látj
nak büntetlenül szab
káját megzavarni,
népét fellázítani, a
megbontani, s egy f
szerint sérthetetlen
rányleteket istápolni
ményezni.

Az orosz fogás
lomatia évek óta hi
ló és millió szurony

A „Debreczeni E

Megosztó

(Elbeszélés)

Vértesi A

(Folytatás)

Aranyhegyi ur sie
dezését. A szép őszi na
teni. Augusztus vége fe
tűzködik a család a Sá
télyába s elkezdődik a
Az egész környék
talos a nagy ebédre.
gavallér akarja bemutat
szédjainak.

Visontay Tibort a
veszik észre. Aig kegy
jével Aranyhegyiné ő n
vele néhány szót leere
Aranyhegyi ur. Alice je
ur tökéletesen meg van
helyes.

Másnap ugyan olya
Aranyhegyi ur, mint
volna sirva; de ez a
zelődés. Alice hogy sirt
lódés.

— Mindamelott a
szolgálat Aranyhegyi ur
Tibor nem jött többé e
iránt a kölcsönös ad
nyét s azzal mindennek
helyes.

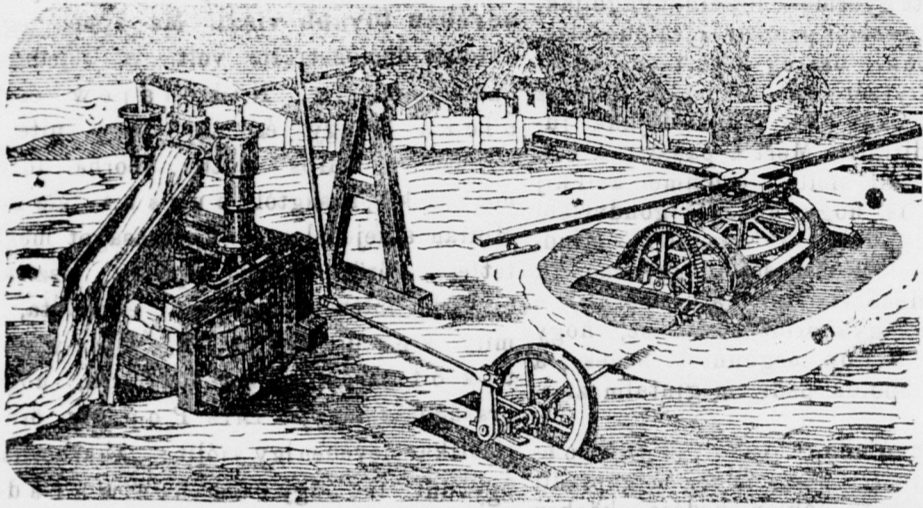
Eltelt így egy egé
Tibornak még csak a ne
elő az Aranyhegyiek a
hegyi ur keresi a gróft
számára és Alice híd
várja, mig a papa megta
legényt.

A két parlagi gava

Alapított 1858-ban.

WALSER FERENCZ

első magyar gép- és tűzoltószerek gyára, harang és ércöntődeje,
BUDAPESTEN ROTTENBILLER-UTCZA 66.

Ajánlja gyártmányát mint magyar különlegességet
kutakban és mindennemű szivattyukban
Elvállal teljes vízvezetékek berendezését városok, földbirtokosok és magánok részére, modern
technicai alapon és kedvező feltételek mellett, ajánlkozik
KÖZ és MAGÁN FÜRDŐK
felszerelésére
szagmentes úrszékek
felállítására s minden vízművi munka gyors és pontos kivitelére.
Képes árlapok, és részletes költségtervezetek kívánatra díjmenten küldetnek.
EGYETLEN BELFÖLDI SZIVATTYU GYÁR.

UJ DIVATU BETÜKKEL GAZDAGON BERENDEZETT NYOMDA DEBRECZENBEN.

A „DEBRECZENI ELLENŐR”

legújabb és legdivatosabb betűkkel
gazdagon felszerelt

KÖNYVNYOMDÁJA

DEBRECZENBEN SZÉCHENYI UTCZA SIMON-ház

ajánlkozik mindennemű nyomdai munka gyors, díszes kiállítására.

Községi és gyámi rovatos ívek hivatalos nyomtatványok

MINDEN ALAKBAN

ÜGYVEDI ES KERESKEDELMI NYOMTATVÁNYOK

falragaszok, körlevelek, gyászjelentések, levélfejek és levélborítékok,

báli meghívók, névjegyek füzetek és könyvek

a legjutányosabb árákon állittatnak ki.

VIDÉKI MEGRENDELESEK PONTOSAN TELJESITTETNEK.

Vidéki megrendelések pontosan teljesítetnek.

Vidéki megrendelések pontosan teljesítetnek.